

Kracht van ZUID

De buurt als lerende coöperatie

Inhoud

1.	Korte recap – waar hebben we het over?	3
2.	Hoe pakken we het aan?	3
	Vier samenhangende lijnen	3
	Lijn 1: de wijk- of buurtagenda	3
	<i>EU – EUROPE 2020</i>	4
	<i>Regionaal – Regional Innovation Strategy RIS):</i>	4
	<i>Lokaal – Collegeakkoord</i>	4
	<i>Waarvoor dient de agenda?</i>	6
	<i>Wat staat in de wijkagenda?</i>	6
	Lijn 2: de projecten	7
	<i>Laaghangend fruit</i>	7
	<i>Voor de samenhang</i>	7
	<i>Lopende projecten (feb 2015)</i>	7
	Lijn 3: het geld	8
	Lijn 4: De bedding of verankering	9
3.	Waar willen we heen? – De finishfoto's	10
	<i>De buurt</i>	10
	<i>De gemeente</i>	10
	<i>Terra</i>	11
	<i>Radar</i>	11

1. Korte recap – waar hebben we het over?

Maatschappelijke opgaven

- De kracht van de samenleving benutten,
- Het begrip participatie werkelijk inhoud geven,
- Zorgenvoor gezondheid en welzijn voor iedereen
- Sociale en duurzame economische groei realiseren
- Onderwijs en samenleving structureel verbinden

Dit zijn de centrale opgaven waarvoor we staan, als burgers, ondernemers, scholen en overheden. Om dat te realiseren is samenwerken tussen onderwijs, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden het sleutelwoord.

Buurtcoöperatie

Samenwerken is het centrale thema is het Groninger coalitieakkoord 2014-2018 'Voor de verandering'. Het is ook het motto voor het onderwijs van nu en morgen bij Terra, de groene opleiding in de regio's Groningen en Drenthe. De school voert hiervoor al sinds geruime tijd pilots uit in het landelijk gebied, onder andere in de Gebiedscoöperatie Westerkwartier. Maar werkt dit ook in de stad? Om dit te onderzoeken heeft Terra een initiatief voorgesteld in Helpman / De Wijert, waar de school zelf ook gevestigd is: een *buurtsamenwerking* op te starten. Deze buurtsamenwerking functioneert als een sociale onderneming. Tot de doelen behoren o.a. de zorg voor een vitale en aantrekkelijke buurt, het beheer van de openbare ruimte, het organiseren van burenhulp, maar vooral het ontwikkelen van 'schwung' in de buurt: als school en als buurt profiteren van elkaars kennis en daarop samen een onderneming opbouwen.

Inbreng gemeente

Om dit te testen heeft de gemeente het gemeentelijk openbare gebied in de Verweystraat en het plein voor het winkelcentrum aan de Van Lennepaan in bruikleen gegeven als *startsein* van het initiatief. Samen met de eigenaren (Patrimonium, winkel- en huiseigenaren) en de bewoners (jong en oud, werkend en werkloos, allochtoon en autochtoon) als directe belanghebbenden wil

2. Hoe pakken we het aan?

Vier samenhangende lijnen

De verleiding is groot om meteen in het ontwikkelen en opstarten van projecten te duiken. Dat is begrijpelijk, want met werken in projecten zijn we vertrouwd. Projecten zijn ook wel nodig – op operationeel niveau. Maar alleen met projecten krijg je geen functionerende buurtonderneming voor elkaar. Daarvoor moet je beginnen met een agenda en van daaruit een samenhangend pakket aan projecten ontwikkelen.

Lijn 1: de wijk- of buurtagenda

Let wel: deze agenda hangt niet in een vacuüm, maar is ingekaderd door de Europese, regionale en lokale agenda's.

EU - EUROPE 2020

- Smart growth
- Sustainable growth
- Inclusive growth

Eigenlijk zouden deze 3 aspecten in elk project dat in de coöperatie gedraaid wordt een rol moeten spelen. In elk project zou de vraag beantwoord moeten worden: hoe draag je bij aan (1) innovatief ondernemen, (2) duurzaam ondernemen & (3) inclusief ondernemen

Regionaal - Regional Innovation Strategy RIS):

4 maatschappelijke uitdagingen:

- Gezondheid, demografie en welzijn
- Voedselzekerheid, duurzame landbouw en bio-economie
- Schone, veilige watervoorziening
- Zekere, schone en efficiënte energie

Na stevige investering in innovatie-
infrastructuur gaat Noord-NL nu inzetten op
valorisatie en business development

Lokaal - Collegeakkoord

Inhoudelijk raakt de buurtcoöperatie goeddeels elke inhoudelijke portefeuille van het huidige college.

1. Onderlegger: het coalitieakkoord 'Voor de verandering':

"Inwoners, bedrijven en instellingen positioneren zich anders in de stedelijke samenleving en willen een rol die daarbij hoort: kritisch en actief. Zij verwachten een overheid die daar op inspeelt. En dat is een uitgelezen kans voor de overheid om potenties te benutten en het begrip participatie waarlijk inhoud te geven".

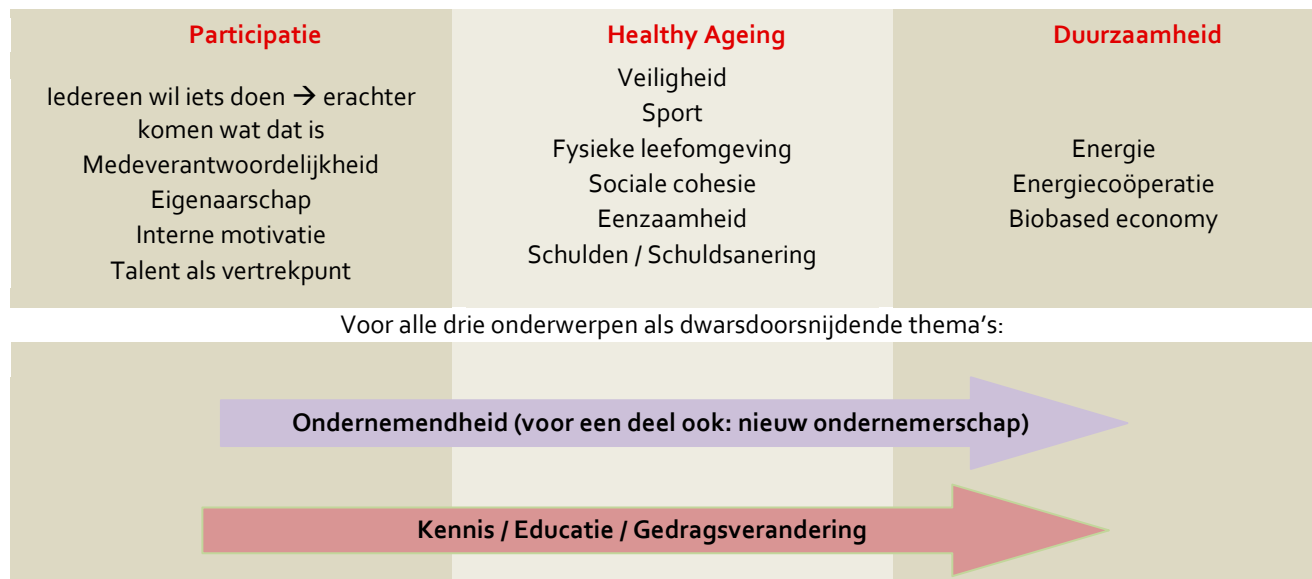
Samenwerken is daartoe het sleutelwoord → gedragsverandering van beide kanten. Niet meer achterover leunen en denken dat de overheid het wel oplost, hetzij financieel, hetzij met regelgeving. Aan de andere kant heeft de overheid te leren los te laten.

Het college wil een veranderagenda opstellen voor sociale, duurzame economische groei. Om deze groei te realiseren is samenwerken het sleutelwoord. Wat valt hier allemaal onder?

- Meer ruimte geven aan Stadgers en ondernemers om kansen te creëren en initiatieven te ontplooiën.
- Samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en kennisinstellingen verbeteren
- Startende ondernemers stimuleren, samen met de regio en de kennis- en onderwijsinstellingen, bijvoorbeeld via faciliteren van financiën en huisvesting zoals tijdelijke huisvesting in leegstaande panden
- Extra energie steken in stadgers die niet vanzelfsprekend meeprofiteren, bijvoorbeeld jongeren, langdurig werklozen en mensen met een beperking.
- Inclusieve samenleving: de Participatiewet brengt een forse opgave om meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te krijgen: samen met de kennisinstellingen het educatie-aanbod verbeteren en werkervaringsplaatsen met behoud van een uitkering voor verdere persoonlijke ontwikkeling.
- Leefbare en aantrekkelijke woonomgeving via experimenten met zeggenschap over en van de openbare ruimte; stimuleren en faciliteren van Stadgers die ideeën hebben voor herinrichting van hun buurt ten gunste van de leefbaarheid en die zelf een bijdrage willen leveren aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het groen.
- Initiatieven ondersteunen op het gebied van ecologisch beheer
- Openbare ruimte en groen benutten voor recreatie.

- Eetbare stad blijven stimuleren in eigen tuin, balkon of openbare ruimte.
2. De buurtsamenwerking draagt ook bij aan het **participatiebeleid** van de stad Groningen. Sociale activering en deelname aan activiteiten in buurt of wijk kunnen helpen om de afstand naar de arbeidsmarkt te verkleinen. Het deelnemen aan maatschappelijke activiteiten is dus ook een vorm van ontwikkeling en re-integratie.
 3. In het coalitieakkoord is **gebiedsgericht** werken en het instellen van **wijkwethouders** benoemd. Dit initiatief kan mede invulling gaan geven aan die begrippen.

Welke lokale regionale onderwerpen spelen (naar alle waarschijnlijkheid) een rol?

NB: op deze indeling is kritiek gekomen:

Maak van Duurzaamheid geen apart onderwerp. Je zou in alle projecten en in alle thema's de vraag moeten beantwoorden hoe je hebt stilgestaan bij 'zo duurzaam mogelijk'

Ik vind zelf ([SL] bij nader inzien dat ook educatie niet apart benoemd zou moeten worden, zelfs niet dwarsdoorsnijdend.

Immers: nieuwe kennis is waar het overall en bij alles om gaat. Daar doen we het toch voor? Aan het begin van elk project zou daarom de vraag moeten staan: welke vraag beantwoorden we hiermee? Welke kennis krijgen we hierdoor?

Zie daarom de tekst onder de kop 'Voor de samenhang'

Waarvoor dient de agenda?

- Samenhang geven aan het werk van de coöperatie, zodat je niet verzand in allerlei projecten. Je moet projecten immers met zorg kiezen en misschien ook qua ambitie steeds wat bijstellen, zodat je jezelf blijft vernieuwen.
- Bovendien wil je overzicht hebben over wat er gaande is. Met de agenda en de programma's op de agenda krijg je dat overzicht.
- Belangrijkste reden voor de agenda is dat je met zo samenhangend programma veel meer financiering binnen je bereik kunt krijgen dan wanneer je telkens voor een los project geld moet zien los te peuteren.

Welke programma's komen (zeer waarschijnlijk) op de wijkagenda?

Thema's die steeds weer genoemd worden zijn:

- Groen & openbare ruimte,
- Jeugd – kinderen en jongeren,
- Ontmoeten,
- Onderlinge verbinding.

Nagaan of dit werkelijk de thema's zijn waar het om gaat. Klinkt het niet een beetje soft allemaal? Kan hier ook wat meer bite in?

“Laten we het woord 'vrijwilliger' uit ons woordenboek schrappen.”

Voor alle thema's zou je kunnen kijken naar de mogelijkheid om diensten, kennis etc aan te bieden en/of uit te wisselen.

Wat staat in de wijkagenda?

Realistisch en realiseerbaar

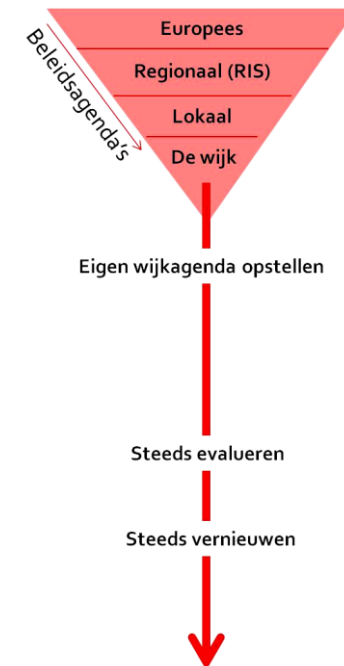
- Wat vinden we belangrijk in de wijk? (Vier of vijf onderwerpen → functioneren als programma's)
- Hoe krijgen we dat gedaan?
- Welke kennis hebben we al?
- Wat kunnen we (dus) zelf doen?
- Welke vragen hebben we?
- Welke kennis missen we nog?
- Hoe komen we aan de antwoorden / aan de kennis?
- Wie kunnen ons daarbij helpen?
- Waar willen we komen op de langere termijn?
- Hoe ziet ons programma voor het eerste jaar eruit

Belangrijk: De agenda is niet in steen gebeiteld. Tijden veranderen, inzichten ook. Steeds even stilstaan bij de resultaten, evalueren en mits nodig bijstellen en vernieuwen.

Er zijn drie vormen van betrokkenheid:

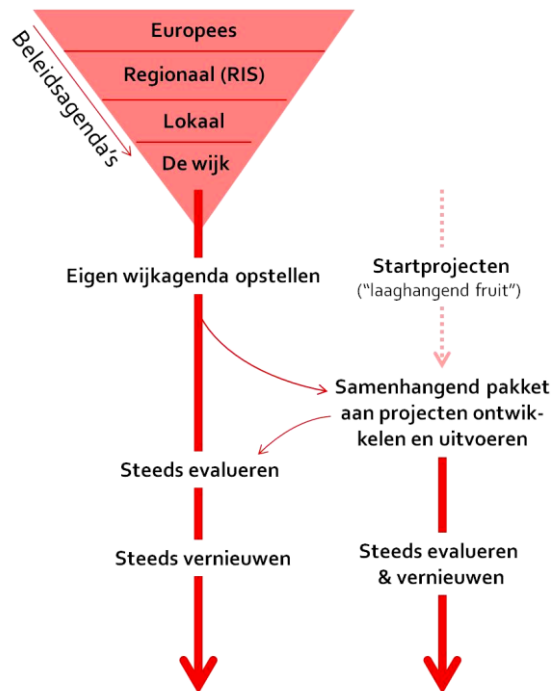
1. Zelfbetrokkenheid: wat zijn mijn belangen, wat heb ik er zelf aan?
2. Anderbetrokkenheid: wat wil ik doen voor mijn omgeving, hoe kan ik mijn burens helpen?
3. Existentiële betrokkenheid: hoe zie ik graag de toekomst van mijn wijk? (Veiliger, groener, duurzamer, etc.)

Betekent dus: in gesprekken met stakeholders actief luisteren: welke vorm is hier primair aan de orde? Komt die goed naar voren? En hoe zit het met de andere vormen? Spelen die ook een rol? Welke?

Lijn 2: de projecten

Een agenda heeft pas zin en komt pas tot leven door de projecten die je uitvoert. Maar die projecten staan niet los van elkaar. Ze zijn ingebed in de agenda en dragen bij aan de doelen van de programma's die daarin geformuleerd zijn.

Laaghangend fruit

Met de eerste kleinere projecten meteen starten. Dit zorgt voor zichtbaarheid. Het maakt tastbaar wat de coöperatie kan doen en hoe je samen kunt werken. Het zorgt ook voor reuring en bekendheid. Bovendien zijn er altijd mensen die liever de handen uit de mouwen steken. Die hebben niets met agenda's en programma's.

Voor de samenhang

Het gros van de projecten komt voort uit de agenda en de programma's. Als dat niet zo is, klopt er iets niet met de agenda of met de projecten. De resultaten van de projecten zijn op hun beurt weer belangrijk voor de agenda en voor de vernieuwing daarvan.

Per project een paar essentiële dingen ophelderen en noteren:

1. Wie is verantwoordelijk / eigenaar
2. Binnen welk programma valt het?
3. Welke kennisvraag wordt ermee beantwoord?
4. Hoe knoop je aan bij de doorsnijdende thema's: Innovatief ondernemen, Duurzaam ondernemen & Inclusief ondernemen
5. Partners: Wie doen mee en wat doen ze?
6. Wat zijn de kosten?
7. Wie draagt bij?
8. Wat kom je tekort?
9. Hoe kun je evt. aanvullende middelen verwerven?

Niet vergeten: bij afronding een nabeschuiving

- Wat zijn de belangrijkste conclusies?
- Waar zie je leerpunten / verbeterpunten
- Zijn er nieuwe kennisvragen?
- Hoe zie je de voortzetting? Hoe zou een volgend project kunnen aanknopen?

Lopende projecten (feb 2015)

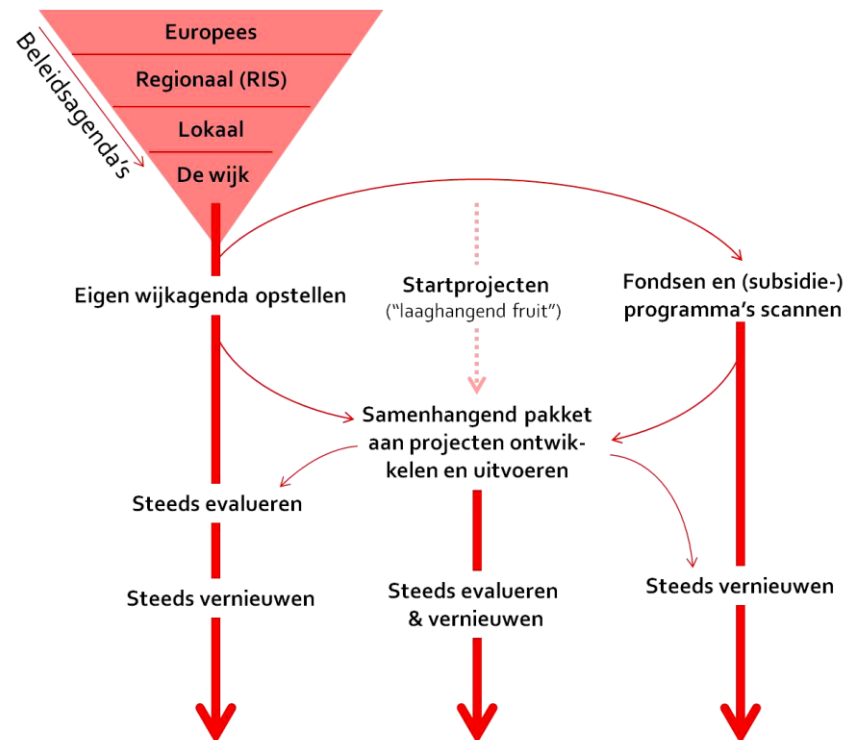
- De winkel
- De markt
- Openbare ruimte Verweyplein

- Coenderspark
- Borg De Wijert
- Pad 2 Wijken
- De werkplaats
- SOcial Sofa's
- Groensteinparkje
- Maartenshof
- MZH – tuin, ruimten inrichten, welzijnswerk, wandelroutes, onderzoek

Martin en Xandra: kunnen jullie deze projecten beschrijven, voor zover mogelijk a.d.h. van de vragen 1t/m 9 hierboven?

Lijn 3: het geld

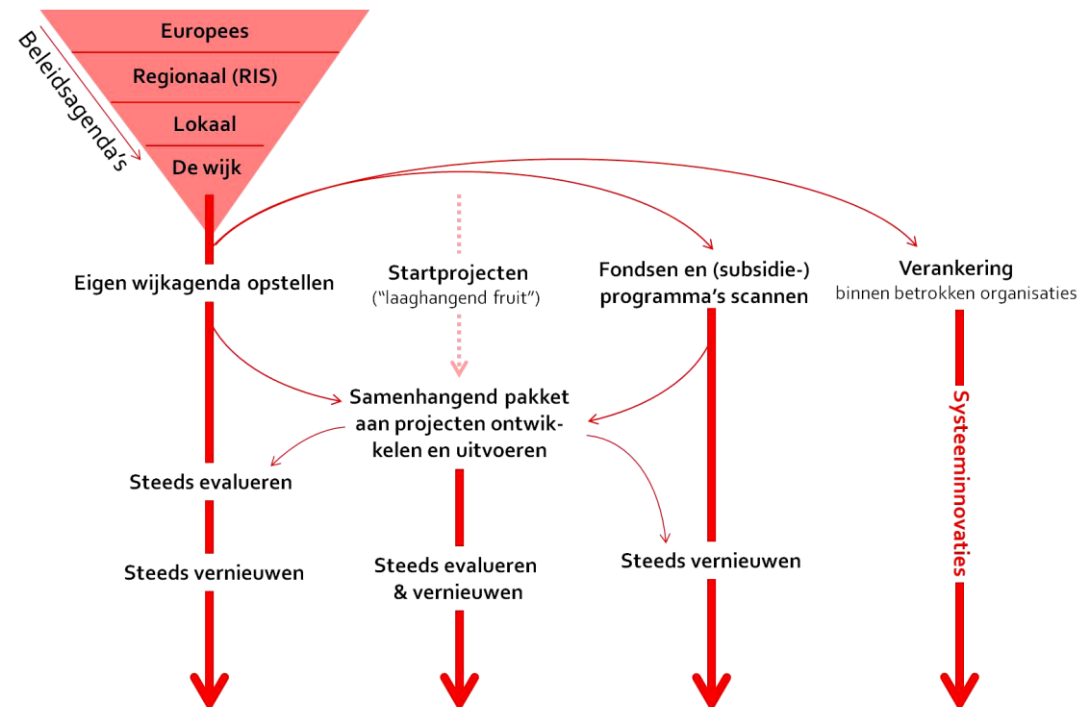
Vaak wordt gedacht dat ondernemendheid en subsidies ontvangen elkaar uitsluiten. Maar dat is niet zo.

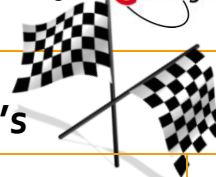
1. Ten eerste kun je stellen dat het werven van subsidies voortvloeit uit het feit dat je past binnen het beleid. Subsidies dienen er immers voor om de uitvoering of realisering van nieuw beleid aan te moedigen. Fondsen scannen houdt je dus scherp op innovaties, want je leert op die manier jezelf te innoveren. [[Klopt ook weer niet helemaal. Vaak zijn ontwikkelingen in de maatschappij veel innovatiever dan subsidieprogramma's]].
2. Ten tweede kun je stellen dat het werven van subsidies is een ondernemerskans op zich is (er zijn niet voor niets zo veel subsidieadviseurs). Wie zich erin bekwaamt een weg te vinden in het woud van subsidies kan overal aan de bak.

Lijn 4: De bedding of verankering

Zonder een fundamentele verandering in de organisaties waarmee je als coöperatie samenwerkt kom je nergens. Als jezelf gaat vernieuwen en alle partners om je heen blijven doen wat ze deden en hoe ze het deden, dan wordt het een gevecht tegen windmolens.

Je moet er dus voortdurend aan werken dat je alle relevante afdelingen betreft en blijft betrekken bij wat je doet. Daarvoor heb je 'oliemannetjes' nodig die aan jouw kant staan. Mensen die de organisatie en de mensen daarin kennen als hun broekzak en die op de juiste momenten de juiste personen benaderen om nieuwe kennis in te bedden.

3. Waar willen we heen? – De finishfoto's

	Op de korte termijn (na 1 jaar)	Op de lange termijn (na 4 jaar)
De buurt	?	?
De gemeente	<p>NB: De streefdoelen van de gemeente worden expres niet gekwantificeerd. De gemeente stapt open in dit proces en wil hiervan leren. Waarnaar is de gemeente leergierig?</p> <ul style="list-style-type: none">• Hoe vul je de nieuwe rol van de gemeente in: van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat' (met behoud van wettelijke taken!)• Hoe faciliteer je de kracht van mensen, hoe ondersteun je dat zij het beste uit zichzelf halen?• Hoe verlopen nieuwe processen tussen verschuillende stakeholders? Wie trekt zo'n proces? Wie zorgen dat de kracht erin blijft?• Hoe maak je resultaten bestendig en hoe zorg je voor een doorontwikkeling?• Wat betekent dit alles voor de invulling van het wijkwethouderschap? Kun je als wijkwethouder iets betekenen / iets toevoegen (vooral: iets wat anders niet zou kunnen)?• Wat betekenen dit soort processen specifiek voor de portefeuilles van T. Schroor, de wijkwethouder Zuid (Financiën, Onderwijs, Zorg & Welzijn, Publieke dienstverlening & ICT)? <p>NB: Wil je de streefdoelen waarmaken moet een nauwkeurige beschrijving van en reflectie op het proces komen (door Radar en Terra)</p>	

Terra	<ul style="list-style-type: none"> • Terra heeft een nieuwe groep lerenden. Die bestaat uit leerlingen, bewoners en ondernemers uit de wijk en uit professionals uit het netwerk • Alle lerenden werken binnen en buiten 'schooltijd' in het werkatelier en de winkel. Een deskundige begeleidt hen. • Terra leerlingen wonen in een pand aan het plein. Er is een conciërge / begeleider uit de wijk. • De winkel begint te bruisen en dat straalt uit naar het plein. Het plein is opgeknapt en je ziet bedrijvigheid. • In de winkel worden producten verkocht. • In de winkel vinden workshops plaats. • Workshopaanbieders zijn docenten, leerlingen en mensen uit de wijk. Voor de deelnemers geldt hetzelfde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hybride school • Partner zijn van de regio en van wijk • Ingebed in lokale, regionale en internationale partnerschappen • Deel uitmaken van een kennisketen (van basisonderwijs tot WO) • Een leven lang leren mogelijk maken (dus leren voor studenten en voor alle andere partners in je netwerk)
Radar	?	?